

Voorstel van resolutie betreffende de elektronische stemming

(ingediend door mevrouw Celine Fremault, mevrouw Anne-Sylvie Mouzon)

Het Brussels Hoofdstedelijk Parlement,

Gelet op de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming;

Gelet op de rapporten van de deskundigen en de besprekingen in de Senaat, inzonderheid van 22 juni 2009, over de problematiek van de geautomatiseerde stemming;

Gelet op artikel 6, Titel VIII, 4°, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980, krachtens hetwelk de Gewesten de bevoegdheid krijgen voor de verkiezingen voor de gemeentelijke organen,

Gelet op de resolutie van het Parlement van 7 juli 2006 betreffende het elektronisch stemmen;

Gelet op de debatten in de Commissie voor Financiën, Begroting, Openbaar Ambt, Externe Betrekkingen en Algemene Zaken van 31 mei 2008 met de hoorzittingen en die van 14 januari 2010;

Gelet op de interpellaties en de vragen in dat verband, binnen het Parlement;

Gelet op de brief van de regering van 9 mei 2008 waarbij het Parlement verzocht wordt om een debat te organiseren over de ontwikkeling van het elektronisch stemmen;

Gelet op het akkoord van de gewestregering van 16 juli 2009 dat het volgende bepaalt: “de controle door de burger vergroten bij het elektronisch stemmen voor de gemeenteraadsverkiezingen, of dat zelfs afschaffen.”

Overwegende dat de conclusies die ter gelegenheid van de voormelde resolutie van 7 juli 2006 getrokken zijn, meer dan ooit pertinent blijven;

Overwegende dat het maatschappelijk debat dat gegroeid is rond de kwestie van het elektronisch stemmen nog altijd actueel is omdat het systeem dat in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest getest is een aantal problemen zou kunnen doen rijzen op het vlak van de garanties inzake democratische legitimiteit, inzonderheid op het vlak van transparantie, eenvoud, veiligheid en openbaarheid;

Dat elke vorm van stemming een zekere koudwatervrees kan uitlokken bij het kiezerskorps;

Overwegende dat heel wat kiezers steeds vertrouwder geraakt zijn met dat systeem in de loop van de opeenvolgende verkiezingen in Brussel en dat dat systeem enkele voordelen biedt zoals de mogelijkheid om te stemmen tot 15.00 uur in plaats van tot 13.00 uur;”

Gelet op de noodzaak om op het niveau van het Gewest een coherent standpunt in te nemen voor het geheel van de kieskantons;

Overwegende dat het van essentieel belang is te garanderen dat de kiezers duidelijk kunnen weten

welke stem ze hebben uitgebracht en welke stem werd geregistreerd en dat de vertrouwelijkheid van hun stem wordt bewaard;

Overwegende dat de overheden op dit ogenblik in onvoldoende mate toegang hebben tot alle instrumenten en gegevens waarover de firma's belast met de ontwikkeling van de elektronische stemsystemen beschikken, en het College van deskundigen en de burgers daardoor onvoldoende controle kunnen uitoefenen op de betrouwbaarheid en de veiligheid van de voor de verkiezingen ontwikkelde software.

Overwegende dat volgens een werkdocument dat het Gewestbestuur “oplossing elektronische stemming” heeft bezorgd aan het Brussels Parlement, de resultaten van twee universitaire steekproefsgewijze onderzoeken bij stemmers die het stemhokje verlieten, erop wijzen dat een groot deel van de bevolking het elektronisch stelsysteem als “goed tot uitstekend” bestempelt;

Overwegende dat de voorwaarden inzake transparantie en veiligheid die inherent zijn aan een stelsysteem impliceren dat er democratische, parlementaire, rechterlijke en burgerlijke controle op de verkiezingsuitslag kan worden uitgeoefend;

Overwegende dat de burgers en de parlementsleden een recht van inzage in alle verkiezingsverrichtingen moeten hebben en de daarvoor verantwoordelijke overheden moeten kunnen identificeren en controleren;

Overwegende dat de bestaande apparatuur verouderd is, het systeem moet worden verbeterd en nieuwe apparatuur moet worden aangekocht;

Overwegende dat het weliswaar voor de hand ligt dat de uitoefening van een fundamenteel burgerrecht zoals het stemrecht verantwoorde uitgaven met zich meebrengt, aangezien de democratie een kostprijs heeft die terecht moet worden betaald, maar dat in het besluitvormingsproces rekening moet worden gehouden met de budgettaire gevolgen van dergelijke beslissingen voor onder meer de gemeenten;

Overwegende dat de vereisten inzake veiligheid en betrouwbaarheid niet afgezwakt mogen worden door budgettaire beperkingen;

Gelet op de noodzakelijke termijnen voor de investeringen vereist door de eventuele aankoop van nieuwe apparatuur, onder meer de naleving van de regels op de overheidsopdrachten en het vooruitzicht van de komende federale en gemeenteraadsverkiezingen;

Overwegende dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest enkel bevoegd is voor de organisatie van de gemeenteraadsverkiezingen en de federale overheid bevoegd blijft voor de organisatie van de andere verkiezingen;

Verzoekt de Brusselse Hoofdstedelijke Regering om:

- een algemeen stelsysteem voor de 19 gemeenten in te voeren in het kader van de gemeenteraadsverkiezingen dat beantwoordt aan de algemene voorwaarden inzake transparantie en veiligheid via een verbeterd elektronisch stelsysteem of zelfs het stemmen op papier;
- ingeval de keuze voor een elektronisch stelsysteem wordt bevestigd, ervoor te zorgen dat de

democratische controle van staatswege en door de burgers op de verkiezingsverrichtingen en -uitslag kan worden uitgeoefend, onder meer via een hertelling van de uitslag van de stemming op basis van een registratie op papier van de door de burger uitgebrachte stem, die door hem moet kunnen worden gecontroleerd,

- bij de federale Regering erop aandringen om bij de in 2011 geplande verkiezingen in ten minste één Brussels kanton een elektronisch stelsysteem te testen en te financieren, met papieren bewijs dat een feitelijke hertelling mogelijk maakt;
- de onafhankelijke positie van de onafhankelijke derde die toezicht moet uitoefenen op de bedrijven die de software ontwikkelen, te versterken. Het college van deskundigen en de burgers moeten volledige toegang hebben tot alle tools en inlichtingen waarover de privébedrijven beschikken. Tevens moet het college van deskundigen dat belast is met toezicht op de betrouwbaarheid en de veiligheid van de stemsoftware en -hardware meer materiële middelen krijgen. De contractuele betrekkingen tussen de bedrijven en de overheden moeten in die zin worden aangepast. De verslagen van de toezichthoudende instelling moeten bekend worden gemaakt.
- het niet-deelnemen van de burgers aan de stemming op doeltreffende wijze te bestrijden. Dat moet onder meer gebeuren door een vereenvoudiging van de procedure, de ontwikkeling van een meer gebruiksvriendelijke informaticatool (om discriminatie van de slachtoffers van de digitale kloof te voorkomen) en de uitbreiding van initiatieven voor het aanleren van de geautomatiseerde procedure.
- met de federale regering te onderhandelen over de financiering van de eventuele aankoop van nieuwe hardware, om te voorkomen dat enkel de gemeenten daarvoor moeten zorgen. De hardware zou immers niet alleen worden gebruikt bij de gemeenteverkiezingen, maar ook voor de andere verkiezingen, waarvan de organisatie de bevoegdheid van de federale regering blijft.
- de in deze resolutie vermelde overwegingen overbrengen aan de federale Regering.